

a dogmát tagadta volna. Kitűnő rajzát kapjuk ennek a vajdó kornak's ebben különösen Abélard hatalmas befolyásának: ő valósággal azonosul századával, mindenkinél jobban ismerte azt a fajdalmas ellentmondást, mely dicsősége is volt, fájdalmat is okozott neki, ismerte a szellem örömet és a kételkedés fájdalmát. Abélard befolyása rendkívüli volt: megnőtt a tanítványok és a tanítók száma, a Notre-Dame iskola kicsiny lett a hallgatók befogadására, a tanítók magánházakban vagy lakásaikon vagy a Szajná hídján tanítottak. A tanítók nagyraemelt száma volt az igazi alapja a párisi Egyetem keletkezésének, mely épúgy mint a többi iskolák a társadalmi fejlődés szülötte volt és csak a tanítók szövetkezése után érezte szükségét annak, hogy a tanítási szellem egységét is megteremtse.

Érdekes fejezetekben számol be az író a licentia docendi eredetéről, mely előbb csak Párisra vonatkozott és csak azután szélesedett ki az ubique docendi jogává; a faculté des arts különös céljáról, hogy átvezesse a hallgatót a theológia, a jog, az orvostudomány tanításához; a collège-beli tanulók életmódjáról, melyben a szegénység, koldulás, sőt verekedés is napirenden voltak, a grádusokról, a baccala-uraturáról, a virgács és korbács iskolai szerepéről s végül összefoglaló képet ad a középkorról, mely iskolákat alkotott, tanítási rendszert teremtett és minden mesterként eszköz nélkül is fel tudta kelteni a tudományok iránt való önzetlen érdeklődést.

Sikerült a könyvnek bebizonyítani, hogy a pedagógiai átalakulás mindég szociális fejlődés eredménye és hogy a nép egésze csak akkor változtatja mentalitását, ha a szociális élet feltételei e célnak megfelelően módosulnak.

Kemény Gábor.

Miall S. és Miall L. M.: Anyag és élet. Fordította dr. Eperjessy György. Budapest, 1939. 353 l.

A munka magyar fordítása a Természettudományi Társulat kiadásában jelent meg, benne a kémiának és a természettudományok többi részeinek kapcsolatairól kap nagyvonalú áttekintést az anyag és élet titokzatos kapcsolatai után érdeklődő nagyközönség. A szerzők ismertetik az anyag szerkezetének megismerésére irányuló kutatásokat, a kutatások módszereit és eredményeit (Röntgen-sugarak, elektron-elterítés, atomrombolás, stb.), majd az élőlényekben lévő anyagokról és folyamatokról írnak, így az égésről és robbanásról, a lélekzésről, az emésztésről, az erjedésről, a növények táplálóanyagairól és növekedéséről.

Amint az anyag vázlatos ismertetéséből is látszik, a könyv nem tankönyv, hanem csak bevezetést akar adni. Az anyag csak látszólag túlméretezett, mert a szerzők mennél nagyobb területről akartak áttekintést adni. A könyv a középiskolai oktatásban is kitűnően használható, legnagyobb értékét hihetetlen nagy indító hatásban látjuk.

A könyv olvasását azonban nemcsak az érettebb középiskolásoknak, de maguknak a tanároknak is ajánlhatjuk, mert nemcsak azt tanulhatják meg belőle, hogy kell és lehet élvezetesen előadni, hanem komoly tárgyi ismeretekre is szert tehetnek, ha a katalízisről, vitaminokról, az öröklétan és kémiai kapcsolatairól szóló fejezeteket elolvassak. A talajkémiairól írott fejezet: szenzációs. Még a szakember számára is állandóan meglepetéseket nyújt.

A könyvet 32 táblából álló, kiváló, magyar vonatkozású képanyag teszi még érdekesebbé.